

Carl Woldemar, Greve af Danneskiold-Løwendals Selvbiografi.

Gengivet efter hans egenhændige Manuskript
ved **O. Munthe-Morgenstjerne**.

Min Biografie til Dags Dato, den 12. Juni 1814. — Efter Forlangende af Hans Excellence Herr Ordens Kantzleren.

Kong Frederik den III'dies Søn Ulrik Frederik Gyldenløw avlede med Sophie Urne:

Woldemar I Baron Løwendal, som vel tiende flere Gange Danne-marck som General Gouverneur i Norge, men havde nedsadt sig i Saxen, hvor han var Statsminister og Ober Hofmarechal. Han avlede med Dorothea v. Brockdorff Kletkam:

Woldemar II Greve Löwendal, født i Hamborg 1700. Han tiende først i Holland og i Bajern, blev General-Lieutenant i Saxen og ophøjet til Rigs Greve i 1741. Siden General en chef i Rusland og tilsidst Marechal i Frankrig, hvor han blev catholsk. Han avlede med Barbe Magdeleine Elisabeth, Grevinde af Szembeck:

Francois Xavier Joseph, Greve af Danneskiold-Løwendal, født i Warchau, først General Major i fransk Tieneste og Ridder af St. Louis, siden General Major i Dannemarck og Stor Kors af Dannebrog, danske Gesandt i Rusland og siden i Hollande, hvor han døde 1808. Han avlede med Charlotte Marguerite Elisabeth de Bourbon:

Charles Woldemar III, Greve af Danneskiold-Løwendal, som her omtales.

Af denne korte Genealogie sees, at mine Forfædre have tient med Ære de fleeste Lande i Europa, og deraf kommer, at de blev født og efterlod deres Aske snart i et og snart i det andet Land. Tilfældigviis blev den eene født i Hamborg, og den anden i Warschaw, saaledes traf det mig, at jeg maatte see Verden i Paris den 30. Januar 1773. Blodet af saamange ærede Feldtherrer giennemløb mine Aarer, og for at give min Bestemmelse en hoitidelig Indtrædelse besluttede min Fader, at lade mig holde til Daaben ved en gammel Invalide, som valgte et simpelt Fruentimmer til sin Medholderske.

Indtil mit 10de Aar boede mine Forældre i Versailles, hvor saavel min Faders Stilling og naturlige Gaver som min Moders

Egenskaber og Paarøenhed med Bourbon Cordé's Familie satte os i store Connexions ved Hoffet; og jeg kan iblandt andet erindre, at jeg havde som Barn den Ære at være fleere Gange hos Dronning Marie Antoinette, som behandlede mig med megen Huld og Venskab. Indtil mit 15de Aar nød jeg til min Opdragelse alt, hvad mine Forældre kunde anvende af Umage og Bekostninger; jeg var 2 Aar paa Institutet Julie, som forestaaes af Péres de l'Oratoire, og 2 Aar i det Parisiske Universitets-College d'Harcourt, men holdt mig desforuden en Howmester; iblandt forskellige af dem, som vare ansatte hos mig, har den berømte og berygtede Manuel været over eet Aar min Informator. For at danne mig tidlig til de militære Videnskaber blev jeg sendt et heelt Aar i Garnison med en udmærket duelig Officeer af Genie Korpset, som var tillige en Ven af min Familie; han hed Tousard, og er nyligen død som General i Fransk Tieneste; denne Officier weiledte mig i mit 12te Aar i Mathematiken, Fortification, Topographie, Kaart-Tegning o. s. w. Jeg kom tilbage i 1785 til Paris, og fik en ny Informator ved Navn Abbé Legal, jeg hørte med ham de fortrinligste Professorer i næsten alle Videnskaber; Daubouton for Natur Historien, Darçet og Fourcroy for Chymien, Lalande for Astronomien, Cousin for Mathematiken, Dussaux og Boyer for Anatomien, Jussieux for Bothaniquen, o. s. w. Den Tid fra 1786 til 1788, som blev anvendt til disse Studia, var for kort til at efterlade grundige Kundskaber hos mig, men jeg har den at takke for den overfladige Idee, som jeg har beholdt af næsten alle Videnskaber; og den høiere Mathematique var den, hvor jeg havde bragt det widest; jeg udholdte i mit 14de Aar i College Royale en offentlig Examen i den transcendent Mathematique, som gjorde mig Ære og blev anmeldt i en lang Article af Journal de Paris; havde min Bestemmelse været at dyrke Videnskaberne, saa havde jeg været oplagt dertil, men min Lyst og mit Kald var Vaabnene; jeg blev i 1787 ansadt ved et Infanteri Regiment som Lieutenant de Remplacement, 2 Aar derefter blev jeg Capitaine de Remplacement, og jeg var bleven Major en second i 1791, dersom jeg ikke havde forladt Frankrig paa samme Tid.

Jeg bivaanede altsaa de to første Aar af Revolutionen, og hvilken Afsky denne ogsaa kunde indskyde mig, saa var den dog ingenlunde Aarsagen til, at jeg forlod dette Land; i mit krigerske Sind og i Ungdommens fyrige Illusioner havde det kanskee derimod været for mig en Grund til at blive i Frankerig; men jeg havde for længe følt, at jeg ikke sympathiserede med denne Nation; en maaske overdreven men for mig indfødt Foragt for denne letsindige, ignorante og inconséquente Slægt, var hos mig overgaaet til Had. Jeg ansaae mig for en fremmed iblandt dem, som jeg ogsaa virkeligen var og havde for længe siden besluttet at retournere til Dannemarck

eller til Russland. For en Yngling, som havde kunnet bestemme sig til at leve iblandt en Menneske Slægt, som han foragtede, havde sandelig min Stilling i Frankerig ikke været ubehagelig. Vi vare nemlig ikke rige, og vi besad ingen faste Ejendomme, men 20 Tusinde Livres aarlig, som Regeringen var forpligtet til at udbetale os, efter en Contract, for det reducerede Løwendalske Regiment, som var tilforn vor Eiendom, foruden min Faders Gage som Marechal de camp, og min Moders Udstyr, som indbragte 12,000 aarlig, satte os istand til at leve vel; min førømmeldte Maade at tiene, nemlig at være 2 Aar Lieutenant, 2 Aar Capitaine de Remplacement og 2 Aar Major en second, hvor jeg efter 6 Aars Tieneste ialt befandt mig iblandt dem, som havde Ret til at blive Oberst og faae et Regiment, var en Avancements Maade som ikkun stod aaben for faae protegerte unge Mennesker, da de andre maatte gaa frem efter Anciennitet og Regimentets Forslag, og jeg skyldte denne Faveur til min nære Paarøenhed med Prinds de Condé. Min Stilling i Frankerig var altsaa paa alle Maader fordelagtig, men Himmelen har, jeg takker Forsynet derfor, sadt i mig en for stærk Dosis Oprigtighed, Soliditet og Ærekiærlighed til, at det havde været mig mueligt at hykle, og leve iblandt Mennesker, som jeg hadede og foragtede; at Revolutionen udbrød med al en Nations Ondskab og Følesløshed, og Individernes Uvidenhed og Vankelsind, som den har udviklet for Verdens Øjne, var for mig ikke uventet, men en Følge af denne Nations fordærvede Caraktére; at min Familie derved tabte sin Velstand, var en timelig Sag, som jeg havde at dele med Millioner Mennesker, og gjorde ei synderlig Indtryk paa mig, da jeg bragte det saavidt i min filosofiske Tænkemaade, at jeg var færdig til at fornægte og ringeagte en Rigdom, som østes af en ureen Kilde; jeg sagde dette før, maaske overdrev jeg meer end billigt min Forargelse over alt, hvad der var fransk, men saa var mit Sind, dette maa jeg skrifte; og om jeg har saa udførligen beskrevet en Tænkemaade, som mueligen var en Svaghed, saa er det for vel at dokumentere, at denne Revolution, som vel ei kunde forskiønne Maleriet, ingenlunde var Aarsag til, at jeg forlod Frankerig, men at det var længe, før den udbrød en fast, i mit Indre besluttet Forsæt; da jeg dog efter 21 Aars Ophold og Tieneste i Dannemarck har den Ubehagelighed at træffe endnu hver Dag Mennesker, som troer, at jeg hænger endnu ved Frankerig, og at Omstændighederne har drevet mig derfra, som saamange andre. Nej, saalænge, som jeg kan huske at have haft min Fornuft var min Plan lagt, at gaa igien til Dannemarck eller Russland, saasart som min Opdragelse var endt, og nogle Aars Tieneste i Frankerig havde givet mig flere Indsigter i Verdens og militære Kundskaber.

Mine Forfædres lange Fraværelse fra Dannemarck, og deres

vandrende, krigerske Liv var Aarsag i, at de havde hverken kiendt eller benyttet den Fordeel af at have Rettighed til Navnet Danne-skiold; først i 1785 opdagedes i vore Titler, at vi havde Adgang til dette Navn og Vaaben, mine Forældre indsendte strax deres Bevisligheder og Allerunderdanigste Fordring desangaaende til Kiøbenhavn, og vi modtog i 1786 og 1787 det kongelige Patent som Grever af Danneskiold-Løwendal, med kongelig Bestemmelse om vort Vaaben og Rettigheder; nu var altsaa intet Valg meer for mig, Dannemarck var mit Fædreneland, og jeg forlangte i 1791 Passer til at reise derhen, og gandske leve for mit nye Fødeland; disse bleve mig ogsaa meddelte af Ministren Grev de Montmorin, og jeg forlod med Glæde et Land, som jeg aldrig har seet siden, og agter aldrig at besøge, undtagen naar min Konge beordrer mig derhen, da jeg i saa Fald ingen Forskiel kiender imellem Land og Land, Mennesker og Mennesker.

Førend jeg begav mig til Kiøbenhavn, vilde jeg see en Deel af Tyskland og lære dette Sprog; dertil indtraf, at den franske Emigration var samme Tid i sin stærkeste Periode; jeg traf i Nederland og Tyskland Prinds de Condé¹⁾ og allé de Nobles og Officerer, som jeg kiendte; min Lyst til at øve praktisk min Métier opvaagnede i mig, og jeg besluttede at gjøre den første Prøve under Condés Banner; jeg gik ind som Gemeen med Tusinde af mine Lige i Infanteriet, og jeg blev derved til Slutningen af 1792, hvorved jeg baade havde Leilighed at blive bekendt med det tydske Sprog, og med en deel Detailler af den praktiske Krig; men da Mordscenerne i Paris havde bevæget min Moder og tvende Søstere til at søge Sikkerhed, og de vare flygtede til Engeland, saa tog jeg min Afskeed, og begav mig i Marts 1793 til London for at hente dem af, og bringe dem med mig til Dannemarck, hvor vi ankom i August samme Aar. Min Fader, som havde været opdraget og tient i nogle og fyrgetyve Aar i Frankerig, var meer forbunden med Revolutions-Sagen end jeg; han havde haft et Regiment i de franske Prindsers Armeé, han havde været ansadt ved Lord Moiras Korps paa Øen Wight, saa kunde han ikke saa hastigt som vi slaa sig fra alle franske Connexioner; men han blev dem fri i 1795, og indfandt sig strax i Dannemarck, hvor han havde siden den Lykke at opofre sin øvrige Levnedstid til Hans Majestæts Tieneste.

¹⁾ Jeg havde i nogle Aar tilbragt min Ungdom med Hertugen d'Eng-hien, Condés Sønneson, da vort Bryst vare svagt, saa drak vi sammen Mælk af en Aseninde paa Landet; vi vare af omtrent samme Alder, og den samme Oberst Charlot af Gendarmeriet, som arresterede ham, var den, som ogsaa arresterede mig i Hamborg i 1814.

I Dannemarck søgte jeg et Fædreneland, og de sidste Omvæltninger i Frankerig gjorde tillige, at min Fader og jeg maatte ved vor Tieneste søge at fortjene vort Ophold; vi fandt dette, men vi fandt endnu meer, vi fandt Hiertelighed, Goddædighed og Velgiørenheden paa Thronen; min Fader blev antagen i Tienesten efter sin i Frankerige havende Grad, min Moder og Søstre erholdte en Underholdnings Pension, som kunde ansees for meer end det Nødtørfte, især for Folk, som endnu ingen Fortienester havde af Landet, og jeg blev ansadt i Garden, hvor jeg rigtignok maatte begynde forfra igien, men jeg var først 21 Aar, og havde Mod til at see i Tiden. Den Naade at blive Kammerherre samme Aar 1793, var for mig en Drivfjer meer til at gjøre mig Kongens Naade værdig, og forsadte mig (som salig Hans Exc. Grev Bernstorff sagde mig ved denne Leilighed) i en Verden, hvor det vilde siden komme an paa min Conduite og mine Egenskaber, om jeg var bestemt til en brillante Carrière; har jeg ej siden taget saa hoi en Flugt som saamange andre, saa kan Feilen være i mig selv, men imidlertid tror jeg ogsaa, at Dannemarcks fredelige Forfatning, min Mangel af Formue, og i Førstningen min Ukyndighed i Landets Sprog betydeligt have bidraget dertil, men kieket kan jeg forsikre, at Villien og Ambitionen dertil ikke har manglet hos mig.

Da vi efter nogen Tid erfarede den Rangs Rettighed, som er forbunden med Navnet Danneskiold, saa vidste vi, at vi vare berettigede dertil, og min Familie gjorde Paastand, men der faldt en kongelig Resolution som nødte os til at give Slip derpaa, og fast i mine Grundsætninger, ei at fordre det, som jeg ikke i Forvejen haver fortient, renoncerer jeg gerne paa en Fordeel, som Skiæbnen med mange fleere har fornægtet mig, og fra den Dag, da jeg kom i dansk Tieneste har mit Forsæt været at arbeide mig frem imod alle Vanskeligheder ved Flid, Ufortrødenhed og uafvigelig fra Ærens og Samvittighedens Regler. —

Jeg blev Fændrik à la suite i Garden til Fods i December 1793,
Premierlieutenant i April 1796,
Anciennitet som Capitaine i Juni 1803,
Comp^{te} Chef i Danske Liv Reg^t i December 1807,
Majors Anciennitet i Januar 1813 og Caraktère i
August 1813.

I alt dette Avancement har Anciennitet aleene bestemt min Fremgang, ingen Leilighed bød sig til at fremme mig for andre, vel har jeg gjort min Pligt saavel i Freds som i Krigs Tider, men hverken ved det Engelske Overfald i 1801 eller ved det i 1807, eller da jeg blev commanderet til at besætte Kysten 1808 eller som Commandant i Corsøer samme Aar, ved ingen af disse Leiligheder kunde jeg finde den at distinguere mig.

Et Par Gange lod det til, som om Skiæbnen vilde henvise mig til andre Carrièrer; den Maltheser Orden (som jeg har den Ære at bære) overdrog mig sine Affaires fra 1796 til 1798 saavel i Danne-mareck som i Sverrig, i den vigtige Epoque af Congressen i Rastadt; jeg var saa heldig at virke til dens Fornøjelse, og var med Kongens Tilladelse udnævnt til Ordens Ministre i Norden, da Maltha blev erobret af Buonaparte, og Ordenen kuldkastet. — Jeg blev i 1801 sendt med Depecher til St. Petersbourg, og der ansadt ved Legationen, men et Tilfælde uden lige berøvede mig mine Depecher, og jeg maatte give Slip paa denne Udsigt; altsaa min Skiæbne syntes ved hver Lejlighed at være at have alle muelige Udsigter, og altid at see dem mislykkedes; imidlertid, har jeg deraf beholdt den Fordeel at blive hærdet mod Lykkens Stød, og at beholde en god Samvittighed, og at styrke mig i Ærens Følelser og Pligter; jeg har haft Leilighed at gennemrejse Frankerig, Tydskland, Sweitz, Holland, Engeland, Dannemareck, Norge, Sverig, og en Deel af Rusland, det danske, franske og tydske Sprog er jeg mægtig, og jeg forstaaer Engelske, Latin og svensk.

Siden 5 à 6 Aar har mit Helbred været betydelig svækket, men Leiligheden bød sig dog endeligen for mig i Krigen 1813, at blive ansadt ved Arméen paa en Maade hvor jeg kunde virke, og vise min fulde Hengivenhed for Kongen og Fædrelandet; jeg vil ikke igientage her, hvad der er hændet mig i de sidste 12 Maaneder, og som findes anført i mine Rappporter; tre Maaneder stod jeg ved det Danske Hovedquarteer i Wandsbeck, og ni Maaneder var jeg Ordonnance Officèer hos Marechallen Prinds d'Eckmühl, hvoraf jeg tilbragte de tre sidste i Krigs Fangenskab; nok er det, at min Allernaadigste Konge har funden mig værdig til at decoreeres med Dannebrog's Ridder Korset. Jeg fornyer herved min Eed at staae med Evne, Liv og Blod for Hans Majestæts Tieneste, og som Ridder, helligt at holde alle de Forpligtelser, som Indlemmelsen i Ridderlige Ordener paalægger den ærlige og Gudsfrøgtige Mand.

Kiøbenhavn, den 12. Juni 1814.

Carl Woldemar III Greve af Danneskiold-Løwendal,
dansk Kammerherre, Major ved det Danske Liv Regt.
til Fods, Under-Anfører for Drabant Korpset og Ridder
af Dannebrogens 4. Classe, Rigs greve i Tydskland, Med-
lem af Adelen i Estland, og Ridder (honorarius) af
St. Jean de Jerusalem og siden 1816 af St. Louis.

Om Greve Danneskiold-Løwendals Levned og Liv er ikke meget at berette ud over, hvad han selv ovenfor har anført. Om sit Forhold i Krigen 1814, hvor han som Ordonnance-Officer var atta-

cheret Marchal Davoust, Prins af Eckmühl, og hos hvem han opholdt sig i 5 Maaneder i Hamburg under denne Bys Belejring, har han indgivet en Rapport (Rendsborg 9. Mai 1814)¹⁾ til den øverstkommanderende for Tropperne i Holsten, Prinsen af Hessen. I denne anfører han først udførligt sine militære Iagttagelser og sit Arbejde, og tilslut beskriver han i ligefremme og beskedne Ord, hvorledes Marchallen under et intetsigende Paaskud kastede ham i et haardt Fangenskab i 3 lange Maaneder, fordi han frygtede ham paa Grund af den Viden, han havde tilegnet sig om de franskes Stilling i den belejrede By. Ved hans Løsladelse undskylder Marchallen sin Handlemaade overfor ham med de Ord: »...Hvis De ikke havde været saa begavet og saa god en Soldat, skulde jeg ikke have holdt Dem tilbage...«. Rapporten bærer helt igennem Vidnesbyrd om militær Indsigt og om hans strenge Æresbegreber, der intet Øjeblik lod ham gaa paa Akkord med sin Samvittighed for at mildne sit haarde Fangenskab, og igennem alt skinner som hans Ledetraad Tanken paa at gøre sin Konge Ære og sit Land Gavn. Prinsen af Hessen indberetter ogsaa, at han »ved enhver Lejlighed har udvist en særdeles Conduite«. — Han stod i Tjenesten, som Major og Bataillonscommandeur ved Prins Christian Frederiks Regiment, indtil han den 9. August 1828 erholdt sin Afsked af Hæren med Karakter af Oberstløjtnant af Infanteriet, hvorhos der i Vartpenge tillagdes ham 733 Rigsbankdaler 32 Skilling aarligt.

Greve Danneskiold-Løwendals Formuesforhold vare smaa; de store Indtægter hans berømte Bedstefader, Marchallen, havde i levende Live, forbrugte denne helt ved sin storstilede Levemaade; hans Søn, François Xavier Joseph, arvede efter ham intet andet end Indtægterne af hans Regiment, »Løwendal«, hvilken Indtægt senere af den franske Stat konverteredes til en Kapital paa 150,000 Frcs.; men denne Kapital inddroges atter under Revolutionen, da Familien emigrerede, og hverken François's Enke eller Carl Woldemar formaaede nogensinde at genvinde noget af Kapitalen, og sidstnævnte døde uden at efterlade sig nogen Formue. Paa den anden Side udtaler han i sit Testamente (af 1. Mai 1821), at han heller ingen Regninger har og ingen skylder noget, undtagen sin »kjære Svoger«, Greve Christian Schimmelmänn, som har gjort ham saa meget godt. Men en Maaned før sin Død, i November 1829, bliver han dog stævnet af sin Husvært, Kammerherre van Deurs, til at betale et halvt Aars Huslejerestance, 150 Rdl. Sølv, for sin Bolig i Vingaardsstræde 133, og hans Søn, Løjtnant Carl Frederik Lovenson, maa paa Faderens Vegne indgaa paa et Forlig og afbetale Gælden med en Fjerdedel i hver af de paafølgende 4 Maaneder.

¹⁾ Gengivet i Gads danske Magasin, Juni 1914.

Danneskiold-Løwendal giftede sig ikke, som han selv i sit Testamente siger, fordi »det var bedre at lade vort Navn uddø end forplante det paa Børn, som havde maattet som os kæmpe med Fattigdom og Modgang«. Men han havde udenfor Ægteskab 4 Børn, som ved kongelige Resolutioner anerkendtes som hans ægte Børn og optoges i Adelstanden med Navnet Løvensøn. Mod disse Børn viste han sig som den ømmeste og omhyggeligste Fader. Og han var i ikke mindre Grad en god Broder og Svoger, hvorom de mange bevarede Breve til ham fra hans 2 Søstre og Svogre vidner.

Siden 1808 led han af et noget svækket Helbred, men han døde dog først 22. December 1829, — efter hvad Garnisons Kirkebog udsiger, »af Nervesvaghed«, og begravedes paa Garnisons Kirkegaard den 28. s. M. Ved sin Død boede han i Nyhavn Nr. 20, som han i Februar 1829 havde lejet, formodentlig fordi Sønnen, der hidtil havde boet hos ham, ved denne Tid flyttede til en Tjenestebolig paa Kasernen i Kvæsthusgade. Ifølge den ved Skiftet efter ham foretagne Registrering af hans Bo, var dette nærmest tarveligt, og det indbragte ved den afholdte Auktion da ogsaa kun 417 Rdl. og 4 Skilling. Blandt hans Ejendele spejder man forgæves efter Minder om hans store Forfædre; udover en Del Diplomer, Patenter og Udnævnelser, (hvilke heldigvis ere bevarede og nu findes i Adelsaarbogsforeningens Arkiv) fandtes der intet fra den svundne Tid, og havde han ikke haft en Del af sin da endnu (i Paris) levende Moders Møbler til Laans, vilde der kun have været sparsomt møbleret i hans 6-Værelses Lejlighed i Nyhavn.

Men vare hans økonomiske Kaar trange, bar han dem dog uden Mismod og Klage. Man ser ham som en pligtopyldende og strengt ærekær Mand, der vidste hvortil det Navn, han bar, forpligtede ham, og man ser ham udvikle sig mere og mere til en dybt religiøs Mand, der med Sorg saa tilbage paa og fortrød sin Ungdoms manglende Afholdenhed, og med Resignation og Guds frygt bar han de Skuffelser, Livet kunde have bragt ham.